

den kriminelle Undersøgelse, der ellers er en Betingelse for Idømmelsen af en saadan Straf, har fundet Sted.

Naar man da vil spørge, om jeg som Dommer kunde ønske Tyendeloven afskaffet med et Pennestrøg, saaledes som det viser sig af en Adresse fra den københavnske Tjenestepigeforenings Formand, at der er Ønske om fra nogle Hold, vil jeg dertil svare nej. Jeg mener ligesom andre ærede Talere, at det vilde være lidet heldigt. Jeg tror heller ikke, at man i den Henseende skal lade sig imponere af Udtalelser af Venstres Ordførere for en lille Menneskealder siden. Sagen er jo den, at den Gang vare de almindelige Synspunkter for Samfundets økonomiske Forhold andre end nu. Naar Berg og Holstein-Ledreborg trak paa Skuldrene ad Tyendeloven som en Klasselov, og naar man den Gang fra Venstres Side udtalte Ønskeligheden af, at den bortfaldt, da var det, fordi man stod paa den økonomiske Liberalismes Grundvold og mente, at Kontraktfrihed i økonomiske Forhold og Statens Undladelse af Indgriben var det rette. Men der er nu sket en Udvikling af vort Syn paa de økonomiske Forhold og Statens Stilling over for disse, en Udvikling, som gaar i den Retning, at man erkender, at Staten maa gribe ind i de økonomiske Forhold mellem Borgerne paa mange Omraader, hvor man tidligere mente, at den burde holde sig tilbage. Vi have som Følge deraf faaet en Række Klasselove, Undtagelseslove, men vel at mærke givne i de brede Lags Interesse. Saaledes er Sygekasseloven en Klasselov, thi naar man kommer op over et vist Niveau, maa man ikke komme med; den er altsaa til Fordel for en vis Klasse. Alderdomsforsørgelsesloven, Fabrikloven og Lærlingeloven ere ligeledes Klasselove; den Slags Love er noget, som vi mene høre til Tingenes og Dagens Orden. Det er en Form for Socialisme, kan man godt sige rent ud, men hvorom vi alle ere enige. Til den hele Betragtningmaade, som nu er bestemmende for Lovgivningsmagten, vil det ogsaa svare, at man med Hensyn til de økonomiske Forhold mellem Husbond og Tyende finder det urigtigt og uforsvarligt, særlig over for Tyendet, om man vilde overlade det til sig selv. Jeg

vil som Dommer sige, at er det ubehageligt at dømme efter den nuværende Tyendelov, er det endnu ubehageligere at dømme efter skriftlige Kontrakter, om hvilke man er temmelig sikker paa, at den, der har underskrevet Kontrakten, ikke har forstaaet, hvad der staar i den. Det er noget, man f. Eks. i Forsikringsforhold undertiden kan komme til. Det er sikkert nok, at kan Lovgivningen gøre noget for at ordne Forholdene saaledes, at jævne Folk, der ikke forstaa sig paa juridiske Ting, blive fri for at sætte deres Navn under noget som en Kontrakt, er det meget heldigt. Jeg tror altsaa, at det vilde være uheldigt at ophæve Tyendeloven. Jeg deler de almindelige Synspunkter i saa Henseende, men jeg finder særlig Anledning til at fremhæve, at de naturlige Synspunkter nu ere andre end i Halvfjerdserne.

Jeg mener ligesom forskellige ærede Talere, at det er naturligt, at der i Tyendeloven findes Bestemmelser om Tyendets Fritid. Jeg ved ikke, hvorledes man skal karakterisere et Forhold af den Beskaffenhed, at en Person forpligter sig over for en anden saaledes, at han i et vist Tidsrum giver Afkald paa enhver Fritid og giver Afkald paa Ret til at forlade den anden Persons Bolig. Jeg vil ikke bruge noget skarpt Udtryk om dette, thi det er ganske sikkert, at saadanne ere de faktiske Forhold ikke. Men jeg tror dog nok, at det er naturligt, at et Tyende, der ræsonnerer over Forholdet, føler sig stærkt misfornøjet med Lovgivningens Regler eller Manglen paa Regler paa dette Omraade. Det er paafaldende, at man i en systematisk Lov, der saa vidt muligt skulde give udtømmende Regler for Forholdet mellem Husbond og Tyende, ikke har fundet nogen Anledning til at tale om Tyendets Fritid.

Med Hensyn til Skudsmaalsbøgerne vil jeg sige, at de eksistere ikke, det er et Navn, hvortil der ikke svarer nogen Virkelighed. Det, der eksisterer, er Opholdsbøger, og det er et Krav, der kunde stilles lige saa godt til andre ikke fast bosiddende Personer som til Tyende. Jeg vil dog sige, at denne Sag har flere Sider. Der er Tilfælde, hvor det kan have Interesse for Tyendet at have en saadan Opholdsbog for at kunne dokumentere sin